

Supers twee keer per dag open voor kwetsbaren

LEIDSCHEMENDAM Supermarkten zijn volgende week twee keer per dag een uur alleen open voor ouderen en mensen uit kwetsbare groepen. Bijna alle supermarkten stellen een 'ouderenuurtje' in tussen 07.00 en 08.00 uur en kiezen daarnaast een ander uur uit dat bij de lokale situatie past. Het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) is niet blij met de plicht die het kabinet de winkels oplegde en noemt het een 'overhaast en ondoordacht besluit.'

Volgens het CBL werkten honderden supermarkten sinds het begin van de coronacrisis al met speciale openingstijden voor kwetsbare klanten. Ook is er op veel plekken extra service met bijvoorbeeld een lokale bezorgdienst, aldus het CBL.

Het CBL gaat het effect van de na een week evalueren met de winkels en vertegenwoordigers van de betrokken groepen. Seniorenorganisatie KBO-PCOB is blij met de speciale openingstijden, de Anbo daarentegen niet.

Het boek dat de wereld nodig heeft

Per boek gaat €1,- naar

WWF

Actueler dan ooit

'Nu is het de hoogste tijd dat wij voor de natuur gaan zorgen.'

Koop lokaal bij uw boekhandel #ikleesthuis

www.isamsterdam.nl

Dit is Fien's verhaal

Soms word ik boos of verdrietig. Ik voel mij vaak alleen

Een lichamelijke beperking leidt bij veel mensen tot sociaal isolement.

De vrijwilligers van de Zonnebloem laten hen niet zitten. Jij toch ook niet? Word donateur.

Ga naar zonnebloem.nl/fien

CORONA PANIEKVOETBAL

Intelligente lockdown of intelligente vrijheid?

Het kabinet houdt een nieuwe intelligente lockdown achter de hand, zegt premier Rutte. Dat moet te allen tijde vermeden worden, vinden hoogleraren en Kamerleden. En bovendien: is een nieuwe lockdown niet een ultiem brevet van onvermogen? „Er gelden geen excuses meer.”

Edwin van der Aa
Sander van Mersbergen

Leiden

‘H et was deze week alsof de keuzes in het coronabeleid voor onze neus werden gemaakt’, zegt

Arjen Boin, een in crisismanagement gespecialiseerde Leidse hoogleraar. Uiteraard verwijst hij naar de discussie over mondkapjes, waarin de standpunten met het uur veranderden, ook die van het kabinet. Een discussie waarin de burgemeester van Amsterdam het kabinetsbeleid overruledde, mede op basis van een expertteam zonder officiële status (het RedTeam).

„Ik vind het onthutsend”, zegt Boin. „Ik besef dat dat een stevige kwalificatie is, maar ik neem hem voor mijn rekening. Natuurlijk moet je in tijden van crisis compassie tonen wanneer je oordeelt over leiders. Maar voor de tweede golf heeft iedereen gewaarschuwd. Dan verwacht je dat er een plan in de kast ligt, een strategie. Als ik dan zie wat er deze week gebeurt, ben ik teleurgesteld. Hoe kunnen we zo verrast zijn?”

De constatering komt op een netelig moment. De tweede golf heeft Nederland bereikt, stelt het kabinet. Op Europese ranglijstjes scoort Nederland dramatisch. Zes keer zoveel besmettingen als in Duitsland en Italië, vier keer zoveel als in het regelmatig verfoeide Zweden. Maar liefst 26 landen doen het beter dan wij, alleen Spanje, Tsjechië en Frankrijk scoren slechter.

Het kabinet lijkt overvallen door de sterke toename. De persconferentie van maandag werd in allerijl georganiseerd, zo snel zelfs dat het Outbreak Management Team (OMT) zich gepasseerd voelde. Boin: „Het had

“**Het had veel weg van blinde paniek. Wat hebben ze de hele zomer gedaan?**”

– Arjen Boin, hoogleraar

veel weg van blinde paniek. Wat hebben ze dan toch de hele zomer gedaan, vraag ik me af.”

Stilgezeten hebben de ministers natuurlijk niet. Er is ook gewerkt aan beleid dat een tweede coronagolf de kop in moest drukken. Met een 'regionale escalatieladder' moest voorkomen worden dat het hele land gebukt zou gaan onder een opleving van het virus in een bepaalde regio.

Dat beleid ligt echter alweer in de prullenbak, in elk geval voorlopig. Bij de eerste regionale oplevingen in de Randstad, al sinds juli zichtbaar, bleef hard ingrijpen uit – ook omdat burgemeesters er niet aan wilden. Toen de roep om maatregelen luider werd, zat het virus alweer in alle uithoeken van Nederland, en was het toch weer het kabinet dat op stel en sprong in actie kwam.

In het landelijke pakket maatregelen dat er ligt gaan scholen niet dicht, mogen mensen sporten, blijft horeca deels open. Qua maximale groepsgrootte wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten binnen en buiten. Er is sprake van voortschrijdend inzicht. Mogelijk zal een eventuele nieuwe lockdown dan ook intelligenter zijn dan die van dit voorjaar.

▲ Minister De Jonge en premier Rutte voor de persconferentie van afgelopen maandag. FOTO ROBIN UTRECHT

NL

Goede zaak? Bas Jacobs, hoogleraar economie aan de Erasmus Universiteit, reageert met een verzuiching. „De belangrijkste les van de eerste lockdown is juist dat als je strenge maatregelen moet nemen, je al te laat bent.” Jacobs legt uit waarom. „Als het virus om zich heen grijpt en ziekenhuisopnamen toenemen, worden mensen bang. Dan stoppen ze met investeren en consumeren. Dat is slecht voor de economie. En als je dan heel hard ingrijpt, raakt dat de economie nog eens extra. Daarom moet je dat zien te voorkomen.”

Recent onderzoek van ABN Amro onderschrijft dat. In gebieden met veel coronabesmettingen geven mensen minder geld uit, ontdekte de bank. In de Randstad daalde het aantal pintransacties de afgelopen weken met zo'n 10 procent.

Goedkoper

„Het is niet de bestrijding van de pandemie die geld kost”, zei Nassim Nicholas Taleb, een beroemde Amerikaanse wiskundige onlangs tegen persbureau Bloomberg. „Het is de pandemie zelf. Als die er niet was geweest, waren de maatregelen er ook niet. Dus zit er maar één ding op: de pandemie zo vroeg mogelijk de kop indrukken. Dat is altijd goedkoper.”

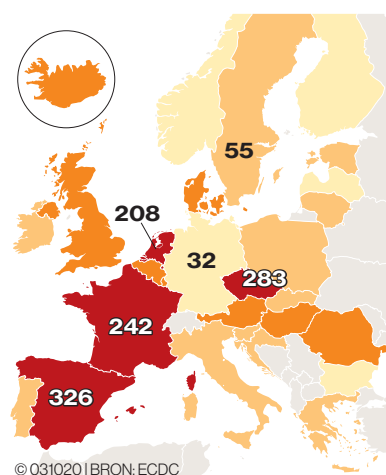
Maar lukt dat nog? Het aantal positieve tests nam gisteren weer sterk

toe, van 3263 naar 3825, en dat vergroot de onrust. „We moeten oppassen dat we niet te veel in paniek raken”, zegt Jacobs. „Het aantal besmettingen is volgens de cijfers ruim tweemaal hoger dan in april, maar we testen nu veel meer. Tegelijkertijd is het aantal ic-opnames een factor 20 en het aantal sterfgevallen een factor 19 kleiner. Ik wil de situatie niet bagatelliseren, maar je moet wel goed weten in welke fase je zit.”

Daarom, zegt de econoom, is goed

Corona in Europa

Totaal aantal gevallen per 100.000 inwoners tussen 18 sept - 2 okt.

inzicht in besmettingsdata van levensbelang. En die data, die komen voort uit de testketen. Ook zeven maanden na de eerste positieve test is die nog niet op orde. Sterker nog: het aantal klachten over lange wachttijden en onbeantwoorde telefoontjes bij de GGD lijkt alleen maar toe te nemen. Jacobs: „Dat is zo'n ongelooflijk gemiste kans, ook voor de economie. Je moet jezelf snel kunnen laten testen, en de uitslag moet er snel zijn. Dan kunnen bedrijven er op vertrouwen dat werknemers bij klachten niet dagen afwezig zijn, en is het voor werknemers minder ingrijpend om de quarantaine te respecteren.”

Boin stelt dat het ontbreken van volledig zicht op het virus de kwaliteit van het beleid beïnvloedt. „Als je zulke belangrijke besluiten neemt, waar levens van afhangen, die het voortbestaan van bedrijven beïnvloeden... Dan moeten je data gewoon op orde zijn. Dat geldt voor elke crisis. Dat dat bij de eerste golf niet lukte, snap ik. Maar na zeven maanden gelden er geen excuses meer.”

Ook in de Tweede Kamer heerst onvrede. Volgens Lodewijk Asscher (PvdA) houdt het groeiend aantal besmettingen rechtstreeks verband met de problemen in de testketen. „Terwijl steeds meer mensen besmet raakten, was het chaos met testen, moest het bron- en contactonder-

zoek gedeeltelijk worden stopgezet en kon het virus weer om zich heen grijpen. Het kabinet heeft te lang gewacht en verzuimd echt in te grijpen. Daarmee zijn we nu op een gevaarlijk punt in de coronacrisis beland.”

Niet alleen in de oppositiebanken heerst onvrede. Klaas Dijkhoff (VVD) stelt dat het geen pas meer geeft om alleen maar naar het gedrag van burgers te wijzen. „Maatregelen hebben geen zin als wij die met z'n allen negeren. Maar het helpt ook niet als de middelen die de overheid inzet om die maatregelen te ondersteunen niet op orde zijn.”

Extra pijnlijk, volgens Boin, is dat minister De Jonge van Volksgezondheid herhaaldelijk beloofd heeft dat het goed komt. „Het grote gevaar is dat de legitimiteit van het leiderschap erodeert. Je wilt als burger het gevoel hebben dat de mensen die ermee bezig zijn, controle hebben. Nu lijkt het keer op keer of Rutte en De Jonge verrast worden. Dat kun je ze vergeven als het virus nieuw is, maar nu niet meer.”

Meningen

Het leidt tot een kakofonie aan meningen. Van Maurice de Hond tot Willem Engel, van het RedTeam tot het Platform Containment Nu! en van Famke Louise tot Jan Hoek. Het eerder gememoreerde mondkapjesadvies van het RedTeam suggereert dat in elk geval een deel van die meningen het beleid beïnvloedt. Voor het gezag van de overheid is dat niet goed, stelt Boin. „Als je zo'n club erkent en status geeft, gooi je eigenlijk het OMT voor de bus. Jaap van Dissel was eerst heilig, nu wordt zijn expertise in twijfel getrokken. Je kunt van alles vinden van het OMT, maar die mensen zijn gekwalificeerd. Als de ministers geen vertrouwen in OMT-leden hebben, kunnen ze om vervanging vragen. Maar zo'n RedTeam, dat is een soort alternatieve gideonsbende met mensen die heel actief zijn op sociale media. Misschien zijn ze briljant hoor, ik kan dat niet beoordelen. Wel is het vreemd dat het kabinet met hen gaat buurten.”

De rijen weer sluiten, het is een uitdaging. Wat zou helpen: beleid dat langer meegaat dan een paar weken. „Je moet zorgen dat het virus onder controle blijft en tegelijk zo weinig mogelijk beperkingen opleggen”, zegt Jacobs. „Dat is een heel ingewikkeld evenwicht, waarvoor goed testbeleid cruciaal is. Het is denkbaar dat het virus nog een paar jaar onder ons is. Dan moet je maatregelen hebben die begrepen worden en die tegelijk lang volgehouden kunnen worden.”

„Intelligente vrijheid”, noemt D66-fractievoorzitter Rob Jetten het. „Alles doen om een intelligente lockdown te voorkomen. Wat kan er wel? Een avondje bioscoop, theater of café: het zijn de dingen die het leven mooi maken, en die mensen en bedrijven door de crisis loodsen. We moeten het virus terugdringen en tegelijk het leven veilig doorgang laten vinden.”

Of dat lukt, met een virus én een samenleving die zich moeilijk laten sturen, is de vraag. Het mondkapjesgehoes was niet erg hoopgevend. Toch houdt hoogleraar Boin moed. „We zijn het een beetje vergeten, maar bij de eerste golf duurde het ook even voor het kabinet zijn draai vond. Het is een zoektocht waar we naar zitten te kijken, en het is duidelijk geen sterke start. Maar dat wil niet zeggen dat het niet goed komt.”

▲ Sportscholen en scholen zijn open: een belangrijk verschil met de eerdere lockdown.

FOTOS ANP EN ROBIN UTRECHT

„Als je heel hard ingrijpt, raakt dat de economie nog eens extra

– Bas Jacobs, hoogleraar